

**De Ivre Ac Potestate Romanorvm Pontificvm,
Imperatorvm, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De indulgentijs sacrorum summorum Romanorum Pontificum. cap. xxviii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

uertendum, quod prælati præ ceteris debent esse excellentes, quantum ad quatuor. Primum est discretio in aegendis: quia sunt ductores & gubernatores aliorum. Et hoc designatur, cum dicitur; vos estis sal terræ: sicut enim sa- le condiuntur omnia cibaria, ita discretione prælatorum de- bent dirigi, & ordinari omnia opera subditorum. Secun- dum, in quo debent præcellere prælati, est clara notitia in scripturis intelligendis. Et hoc est, quod de illis dicitur: Vos estis lux mundi: Sicut enim lux est manifestatio om- nium occulorum, sic prælati per intelligétiā sacrae scri- pturæ debent ex officio notificare alijs omnia opera virtu- tum. Tertium, in quo debent præcellere, est constantia in oppressoribus pauperum reprimendis. Vnde dicit Salva- tor, Ioan. x. Bonus pastor animam suam dat pro cibis suis; mercenarius autem, & qui non est pastor, videt upu- venientem, & dimittit oves, & fugit. Quartum, in quo de- bет prælatus excellere, est sanctitatis evidētia in exemplis dandis, quia tantum debet excellere actionem populi a- ctio pastoris, quantum distat à grege vita pastoris. Et glo- ria Episcopi est pauperum opibus prouidere, & ignomi- nia sacerdotis est proprijs studere diuitijs, c. gloria, xij. q. ij. & Episcopus debet esse talis, ut merito cum sanctissimo Job dicere poscit: Oculus fui cæco, & pedes claudio, pa- ter etiam eram pauperum.

DE INDVLGENTIIS SACRORVM

summorum Romanorum Pontificum.

Cap. XXVIII.

S V M M A R I V M.

- 1 Indulgentia quid sit, unde dicta, & per quem concedatur.
- 2 Papa in persona letti Apostoli, & vicarii Christi peccati pœna sine illa exceptione licentiam habuit relaxandi.
- 3 Papa absque dubio particulares, & generales indulgentias con- cedere potest.
- 4 Episcopus electus confirmatus, & consecratus sine dubio pot- testatem habet indulgentias concedendi.

5 Epis-

- 3 Episcopus tanta est preeminentia, atque auctoritatis, quod ei causa penitentiam a domino Papa inunctam minuere possit.
- 6 Reverendissimi domini Cardinales absque dubio in omnibus ecclesias titulo suo subiectis indulgentias concedere possunt.
- 7 Sententia lata ab Episcopo extra suam diocesim nulla est.
- 8 Indulgentiae existentibus in purgatorio per modum suffragij prae-
sunt.
- 9 In dante, & recipiente indulgentiam duplex requiritur conditio.
- 10 Hereticus est, qui pertinaciter tenet, quod indulgentiae ad poenitentiam non valeant, vel quod Papa indulgentias plenariam concedere non potest.
- 11 Culpe non remittitur, nisi per contritionem, & confessionem verbalem.
- 12 Episcopus in spiritualibus maximam habet auctoritatem.

Indulgentia est remissio poenae temporalis quae pro peccatis debetur, concessa a Papa vel ab alio potestate habente. Et haec de-
nitio est de mente omnium doctorum. De
remissio poenae, &c. quia licet omnis poe-
næ debetur pro peccato, relaxetur merito passionis de-
mini nostri Iesu Christi in baptismo, ut in c. paruulo, con-
se. distinct. iiiij. & Magister Sententiarum in iiiij. distin-
tio illud Apostoli: Saluos nos fecit per lauarum regen-
erationis, & renouationis spiritus sancti, quem effudit
nobis abunde: & ad Titum cap. iiiij. tamen cum homini
postea peccantes reddant se indignos tanto, & tali bencio,
remanent obligati ad temporaliter satisfaciendū, po-
namque temporalem soluendam, nisi forte adeset fa-
uentissima, & tanta contritio, per quam remitteretur tota
poena, alias autem solum minoratur. ita voluit Magister
Sententiarum distinct. xix. Et ideo per indulgentias, quae
conceduntur, fit remissio illius poenae temporalis, qua ho-
mines post baptismum illaqueantur ex peccatis superer-
nientibus. Et tunc Papa in persona Petri Apostoli, & vice-
Chri-

Christi habuit licentiam relaxandi penitentiam peccati sine
ulla exceptione, c. Deus, de penit. dist. j. Et sic de praesenti
habet ecclesia, & pastor eius hanc potestatem clavum li-
gandi, atque soluendi sibi concessam a Christo, c. noua, de
penit. & remiss. legitur Matth. xvij. translumptiuè in c. ma-
net, & c. omnibus, & in c. quodcunque, xxiiij. q. j. & voluit
Richar. in distin. xvij. quarti, vbi dixit, quod claves regni
celorum datae sunt ecclesie. Et ideo Papa tanquam verus
Christi vicarius habet plenitudinem potestatis ab ipso
Christo, c. cum ex eo, de penit. & remiss. & omnes canonis-
tae, Inno. Host. Ioan. And. & Imola in Clem. ij. eo. tit. & in
Clem. j. de priuile. Roma, in consil. ccclxiiij. ¶ Itaque Papa ³
absq; dubio potest concedere indulgentias particulares,
& generales, & plenarias indulgentias per totum orbem,
per tex. in d. c. Deus, de penit. dist. j. Nam ipse primus est
cui commissa est dispensatio thesauri ecclesie, cui data est
plenitudo potestatis ab ipso Christo, vt in d. c. cum ex eo,
de penit. & remiss. & dixilate in lib. meo de concilio gen-
tali in c. xvij. Potest etiam Archiepiscopus in Episcopatu-
bus suorum suffraganeorum, & etiam Episcopus in suo
Episcopatu, Legatus in sua prouincia tantum, d. c. cum ex
eo, cum glo. sua. & ibi Panor. & c. accedentibus, eod. tit.
¶ Sed Episcopus electus, confirmatus, & consecratus sine
dubio potestate concedendi indulgentias, dum-
modo non excedat annum, pro dedicatione basilice, nec
quadraginta dies pro anniversario dedicationis, vt in d. c.
cum ex eo, de penit. & remiss. secundum omnes scribentes:
quia Episcopus dicitur sanctissimus Christi legatus, text.
est in Clem. si quis suadente, de penit. Spe. in tit. de lega. g.
j. facit text. in c. mulierem, xxx. q. v. Et Papa appellat eos
fratres, c. quam gratui, de crim. fall. facit tex. in c. ante om-
nia, xluij. distin. cum glo. que dicit, quod primus locus est
Papatus, secundus vero est Episcopatus. Ideo Episcopi
summi dicuntur, quia ultra eos nullus est ordo, c. de his,
c. manus, de conse. dist. v. & ibi dicitur, quod non ab alijs,
quam ab Episcopis manus impositionis sacramentum perfic-
ti potest, nec tempore Apostolorum ab alijs, quam ab ipsis
Apostolis legitur, aut fuit peractum, facit text. in c. pleril-
que;

que, de electio. vbi Episcopus appellatur serenissimus, & quo text. infert ibi domi. Cardi. quod nihil est clarus, & beatius. Episcopo: Et Episcopatus est dignitas dignitatum, c. venerabilis, de præben, voluit glo. in c. ij. eod. tit. lib. vij. & vide glo. in c. tempora plenitudinis, xxvj. quæf. § vij. & glo. in c. latorem, xxij. q. ij. quæ voluit, quod Episcopus sit tantæ præminentia, & authoritatis, quod ex causa potest minuere pœnitentiam iniunctam à domino Papa. Et plus dicit Bald. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. quod episcopus ex causa potest facere constitutiones contra canones Papa. Et si episcopus non sit consecratus, sed confirmatus, potest concedere indulgentias, etiam si non sit sacerdos: quia concessio indulgentiæ processit ex jurisdictione episcopali, & non ex ordine. Et episcopus electus, & confirmatus, licet non sit consecratus in Episcopum, vel sacerdotem, habet tamen jurisdictionem text. c. ex transmissa, de electio. Ideo potest concedere indulgentias. ita Panor. in c. accedentibus, de excess. prælati. dicens hanc opinionem fore veriorem allegat, & ref. sanctum Thomam iiiij. sentent. dist. xxij. art. ij. tenent quod etiam si episcopus non sit sacerdos, potest indulgentias concedere. De Archiepiscopo, & Legato diximus, vide tex. & docto. in d. c. nostro, & ibi glo. & in d. c. cur. ex eo, de pœnit. & remis. ¶ De reuerendissimis dominis Cardinalibus, absque dubio possunt ipsi in omnibus ecclesijs titulo suo subiectis concedere indulgentias: quia in eis habent omnimodam jurisdictionem episcopalem, & potestatem excommunicandi. casus est notab. in c. is qu. de maio, & obedi. & ibi Panor. & Ioan. Mona. in c. vniuers. eod. titu. lib. vij. Et consuetudo generalis obseruat, quod Cardinalis, & Episcopus confirmatus, licet non sit consecratus in episcopum, vel sacerdotem, possunt concedere indulgentias: quæ consuetudo est optima legum, & can. num interpres. l. de quibus. ff. de legi. & per totum. C. quæ sit longa consuetudo, & in c. consuetudo, & in c. nos au. tem, distin. j. Et hanc consuetudinem in terminis nostris amplectitur Gulielmus in Clemen. si dominum, de reli. & venera. sanct. Et Cardinales concedunt centum dies de in-

us, ex
us, &
gnita
d. tit.
quæf.
Episco
x cau
no Pu
& iu
es con
us, sed
G non
ex se
us cle
pisco
textu
indul
dato.
refe
tent
ulge
us, c
c. cu
omini
s ecc
uia
em, b
is qu
vnice
qui
cont
ceden
cane
C. qu
os au
nostr
reli, &
de in
dul
gentia, & habent hoc ex priuilegio. Inferiores ab illis non possunt indulgentias concedere, nisi hoc habeant ex speciali priuilegio, secundum gl. iuncto tex. in c. acceden- tibus, de excess. prælat. Nec alij sacerdotes possunt indulgentias concedere: quia licet ipsi habeant etiam claves, clavis non est tota ratio virtutis faciendi indulgentias, sed est potestas clavis cum iurisdictione, & autoritate dispen- sandi thesaurum ecclesie: quæ facultas solum competit prælatis, nisi concedatur a Papa. Bonaventura in quarto sententiarum, art. xvij. & ibi Richardus. Et episcopus po- test in dioecesi aliena concedere indulgentias, quo ad hoc, ut pro sint tantummodo subditis episcopi concedentis, alij autem non subditis non pro sint, nisi interueniat licen- tia proprii episcopi. Ita Holtien. in summa, in tit. de pœn. & remis. Et ea, quæ sunt voluntarie iurisdictionis, possunt exerceri omni tempore, & in omni loco, l. ij. & l. fin. ff. de offi. pro consil. emancipati. ff. de adoptio. glo. & docto. in c. nouit. de offi. deleg. & scribentes in l. fin. ff. de iurisdict. om. iud. Sed si episcopus tulit sententiam extra suâ dico. pœn. nullus est ratione loci. Spe. in tit. de sententia. ff. iux- ta, & docto. in d. l. fin. ff. de iurisdict. om. iud. Sed capitulum sede vacante non potest concedere indulgentias. Ioannes And. in c. vnico, de maior. & obed. in vj. Sed vacante epi- scopatu iurisdictio remanet apud Capitulum; & vacante Papatu iurisdictio remanet apud Collegium Cardinalium. Bart. in l. vbi absunt. ff. de tuto, & curato. dat. ab his. & vide Bart. in l. infamem. ff. de pub. iud. & vide docto. in c. illa, ne- sede va. & vide glo. & docto. in c. cum olim, de maior. & o- bedi. Sed male loquitur Barto. quia iurisdictio non rema- net penes Cardinales mortuo Papa, tex. in Clemen. ne Ro- mani. ff. irritum, de electio. & ibi glo. & docto. & vid. glo. & docto. in c. vbi maius, de electio. in vj. ff. ideoque, & vid. glo. in c. j. de schismat. in vj. vbi dicitur, quod mortuo Pa- pa ecclesia non remanet sine sponso, qui est Christus. & quod Cardinales non habeant iurisdictionem, voluit Bal- in tractatu de schismat. & vide Barba. in consil. vbi latè de- potestate Papæ & Cardinalium in xxxij. colum. v. de ad- ditio. Imolæ in d. Clemen. ne Romani, & vide addit. Bart.

O a i

8 in d. l. vbi absunt. † Et indulgentiae prosunt existentibus in purgatorio per modum suffragij. Anton. in c. quia non nulli, de cler. non resid. sed vbi concederet Papa indulgentiam mortuis de plenitudine potestatis, valeret, nec possemus nos apponere os in cælum. Et Ioan. de Imo. in Clem. ij. de pœnit. & remiss. multa dicit, & vide Hostien. in summa in d. tir. & vide Abbat. in c. quod autem, de pœnit. & remiss. Indulgentia quid sit, iam diximus; sed Calderi. in repeti. c. nōstro, de pœnit. & remiss. dicit, quod indulgentia est remissio pœnæ temporalis pro peccatis. Et alibus pœnitentia non remissis in absolutione sacramentali facta à p̄relato ecclesiæ, ex causa rationabili pro recompensatione de pœna indebita. Itaque rationabili causa est necessaria ad indulgentiam, i. ad efficaciam indulgentiae: & sic ad tantam indulgentiam est etiam necessaria rationabilis causa illius quantitatis. Sed fides nostræ quod indulgentiae ritè datae sunt validæ, ita doctissimi Cajetanus in ij. Tomo, in c. de thesauro indulgentiarum. Sed si indulgentia est indiscreta, quia caret rationabiliter, aut omnino, aut quod ad tantam quantitatem, est inunda, secundum Cajetanum vbi supra, & dicit Alexan. de les. in iij. sententiatum, distinet. xx. † quod in dante, & recipiente indulgentiam requiritur duplex conditio, dante potestas, & causa rationabilis, & honesta, ut pro terra sancta, & pro redificatione ecclesiæ, pro visitatione sanctorum corporum Romæ, pro inchoando studio, & similibus. & vide de hoc Abbatem in d. c. quod autem, de pœnit. & remiss. Ex parte autem recipientis requiritur de uoto, & contritio: & ibi dicit, quod indulgentia tantum valeret, quantum sonat. & ista est communis opinio. Nam scire debes, quod ex effusione sanguinis Christi, & multo meritis martyrum, & aliorum sanctorum constituitur thesaurus ecclesiæ, cuius potestatem habet vicarius Christi, & claudit, & aperit, cui vult, & quando vult. Nam minima gutta sanguinis Christi fuisse sufficiens ad redimendum totum mundum. Item martyres fuerunt hic pusiti ultimè quām eorum delicta meruerunt. Vnde merita eorum remanserunt in ecclesia vniuersali, quia sicut nullum male

impu-

impunitum, ita nullum bonum irremuneratum, ut Gen. c. iij. Ille ergo, qui concedit indulgentiam, intendit communicare illa bona irremunerata compensatione quadam, ita Abbas in d. c. quod autem. Sed nota, quod plena indulgentia dicitur ex eo, quod nihil ei deest, c. ieiunium, lxv. dist. c. re vera, de conse. dist. ij. c. veniens, de verb. signif. c. cum locum, de spons. c. cum inter, de re iudi. Et ecclesia in hoc errare non potest, per illud Lucæ xxij. Ego oravi pro te, ut non deficiat fides tua. facit c. à recta, xxiij. q. j. Cum ergo tota ecclesia affirmet indulgentias valere, tenendum est, quod valeant, ita Richard. in iij. senten. dist. xx. ¹⁰ Ita que esset hereticus, qui pertinaciter teneret, quod indulgentia non valent ad remissionem penit. habitis debitis circumstantijs; vel quod Papa non posset concedere plenariam indulgentiam: quia in symbolo fidei unus ex articulis dicit: Sanctam ecclesiam, sanctorum communio- nem, peccatorum remissionem: in quo comprehenduntur effectus gratiae, remissionis peccatorum per sacramenta ecclie: & effectus gratiae, quæ est communicatio merito- rum, & bonorum operum, quæ est per charitatem cum re- laxatione penit. quæ sit per indulgentias, innititur meri- tis ecclie, & præcipue passionis Christi. Vnde tenere a- liter est contra articulos fidei, & determinationem ecclie. ita Felin. in suo sermone de indulgentia plenaria alle- gans ad hoc multa optima. ¹¹ Et aduerte (ut dixi) quia cul- pa non remittitur, nisi per contritionem, & confessionem verbalem, ut in c. voluissent iniqui, de penit. dist. j. Et in- indulgentia potest fieri (ut dixi) ad remissionem penit. & culpa est macula, seu obscuratio, quæ generatur in anima peccatoris, ita Card. in Clem. j. de priuile. Et indulgentiae operantur, quod absque alia penitentia quandoque penit. tollitur in parte, quandoque in totum, ut per Felin. vbi sup. & dicit ibi allegando Theologos, quod data indulgentia visitanti certam ecclesiam, vel offerenti certum quid, tan- tum participat offerens duos solidos, quantum offerens duos aureos, & tantum veniens a longe, quantum stans pro- pe locum. dicit tamē Richar. (ut ipse allegat) quod quantu- m ad remissionem penit. bene sunt pares. Sed de illis

duobus, quorum unus dat plus consequitur, nisi in casu, quo minus datum esset maius per comparationem ad daatam, sicut de paupera dicitur Matth. xij. Et licet indulgentia istis ambobus aequaliter valent, quantum ad remissionem poenae: tamen magis laboranti plus valent ad meritum aeternae vitae, & ad gratiae augmentum: quia etiam sine indulgentia talis magna eleemosyna, & magnus labor fuissent meritoria. Et dicunt etiam, quod si dicitur: Qui cuncte visitauerit eam ecclesiam, habeat xl. dies indulgentiae, intelligitur remitti tantum de poena debita in purgatorio, quancum remitteretur, si in hoc mundo penitentiam egisset. Et quoniam xl. dies poenitentiae plus valent perficieni eam cum feroore, maioriisque labori, quam perficieni eam cum minori, ita xl. dies indulgentiae plus valent, qui se magis disponit, vel magis laborat, vel magis se affligit, ratione melioris dispositionis. Sed quo ad poenam aequaliter remittitur laboranti, & non laboranti, feroenti, & plus, & minus, data sufficienti contributione. Et istud intelligo procedere in indulgentia particulari certi temporis, sed in indulgentia plenaria totius poenae, si quis statim post eam acceptam moreretur, non esset differentia inter primum, & secundum, quod ad gloriam, nisi forte respectu maioris prerogativae in ecclesiis habenda. Et indulgentia anni Iubilaei, quae habetur Romae, in nullo differt ab indulgentia plenaria, quae alibi conceditur. & de hoc vide Felin. vbi supra. Et indulgentia concessa veri poenitentibus, & confessis, prodest illis, qui sunt confessi semel in anno, & habent propositum confitendi. Abb. int. omnis vtriusq; sexus, & Feli. vbi supra, in suo sermo. Et de anno Iubilaei vid. extra uag. Bonifacij incip. Antiquorum, & ibi in commento videbis multa de indulgentiis, & ibi dicitur, quod thesaurus ecclesiae per dispensationem non minuitur. † Episcopus in spiritualibus habet maximam autoritatem, nam potest absoluere & ligare animas a peccatis, c. quodcunque, & c. manet, xxij. q. j. & Matth. xv. Quod verum, nisi de peccato in spiritum sanctum, quod est irremissibile etiam in alio seculo, c. potest, de poeni. dist. v. & ibi glo. quod intellige de finali impenitentia, & obli-

casu, dante, algen- missi- meri- am si- labor : Qu- ies in- bita is o pa- re plus abore, ulgen- borat, s. Sed on la- ontri- particu- us p- n est: oriam, beda. a nullo tur. & la ver- confesi- b. in c. Et de- orum, & ibi n non- tima- s à pec- h. xv), quod ni, dif- obli- mati

uatione, c. diaconi sunt, xcijj. distinct. de pœn. distinct. vij. & vide docto. in c. à nobis, ilij. de sentent. excom. & in articulo mortis vide c. cognouimus, c. de his, & c. his, qui, & c. si presbyter, & ibi glos. & quid in raptore, vide c. super eo, de rapt. & ibi glos. Et episcopus ponit pœnam ex arbitrio pœnitentibus in extremo vita, c. tempora, & sequen. & c. pœnitentibus.

DE DEPOSITIONE, ET DEGRA-
datione. Cap. XXIX.

S V M M A R I V M.

- 1 Degradatio est priuilegiorum, & ordinum sacrorum amotio, vel priuatio, depositio vero est à dignitatibus, & honoribus amotio. & num. 2.
- 2 Quibus ex causis, à quibus, & qualiter fiat degradatio: & de eius effectu, remissione.
- 3 Non valeat Episcoporum sententia in degradatione, & depositione Episcopi, nisi omnes sint concordes.
- 4 Ansine causa Episcopus per Papam priuari possit.
- 5 Provinciale concilium an deponere possit Episcopum, aut pronunciare deponendum.

ET in primis præmitto, quod degradatio est priuilegiorum, & ordinum sacrorum amotio, vel priuatio ob crimen atrox factum contra clericum constitutum in sacris. Probatur in c. ij. de pœn. in vj. & in c. nouimus, de verbo, signif. & in c. cum non ab homine, de iudi. & in c. qualiter, & quando, de accusa. † Sed depositio est à dignitatibus, & honoribus amotio. ita Spe. in tit. de accusat. s. ij. & probatur in iuribus superius allegatis. Et sic aduerte, quod degradatio propriæ est ab ordinibus; depositio vero ab honoribus, & dignitatibus, secundum Spe. vbi supra. † Et à quibus fiat degradatio, & ex quibus causis episcopus, vel clericus sit degradandus, & qualiter fiat degradatio, & de effectu degradationis, videbis latè per Ioan. Bertachin. in tractatu suo de episcopo, in folio vij. & vide doctor. in

O 4

c. de-